



URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Pomorskie Forum Terytorialne

podsumowanie I posiedzenia

Gdańsk, 17 września 2014 roku

Inauguracyjne posiedzenie *Pomorskiego Forum Terytorialnego* odbyło się **17 września 2014 r. w Ośrodku Kultury Morskiej Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku**. Zaproszenie Marszałka Województwa Pomorskiego do prac w Forum przyjęli byli Marszałkowie Województwa, reprezentanci władz największych miast regionu, przedstawiciele gospodarki, sektora pozarządowego, instytucji akademickich i badawczych.



25 lat polskiej transformacji i 10 lat obecności w Unii Europejskiej są dobrym momentem, by zastanowić się, jak będzie wyglądać województwo pomorskie za ponad dekadę. Stąd, wątkiem wiodącym spotkania było *Quo Vadis Pomerania?* - pytanie o przyszłość regionu w perspektywie 2030 roku, jego ścieżkę rozwoju, przewagi konkurencyjne, zagrożenia i korzyści wynikające ze zmieniających się realiów ekonomicznych, społecznych i geopolitycznych. Katalizatorami dyskusji były wystąpienia członków PFT:

- Pana Posła Jana Kozłowskiego pt. *Co o nas wiemy z perspektywy Brukseli?*
- Pana Profesora Jacka Zauchy pt. *Jak skorzystać na spowolnieniu gospodarczym?*
- Pana Prezesa Macieja Grabskiego pt. *Jak skutecznie zagospodarować nasz potencjał kreatywności?*
- Pani Profesor Iwony Sagan pt. *Jak zmiany przestrzeni mogą wzmocnić naszą odporność?*
- Pana Profesora Cezarego Obracht-Prondzyńskiego pt. *Jaki kapitał społeczny pozwoli nam na unikalność i rozwój?*

Poszukiwanie odpowiedzi na pytania zetknęło ze sobą różne punkty widzenia, wizje i poglądy.

Pomorskie dające pracę i rozwijające przemysł

W 2030 roku Pomorskie powinno być regionem mogącym zapewnić pracę swoim mieszkańcom. Wciąż aktualnym problemem pozostaje wysokie bezrobocie, a jednocześnie niska efektywność unijnych programów na rzecz ograniczania tego zjawiska. Restrykcyjne warunki prowadzenia działalności gospodarczej (np. kwestie środowiskowe) zwiększają koszty zatrudnienia, a tym samym ograniczają liczbę miejsc pracy.

W związku z tym konieczne jest znalezienie rozwiązania pośredniego, godzącego wymogi dotyczące czystości środowiska z możliwością tworzenia w przedsiębiorstwach nowych miejsc pracy. Istotnym czynnikiem warunkującym

Istotnym czynnikiem warunkującym powstawanie nowych miejsc pracy jest reindustrializacja gospodarki europejskiej, co warto przenieść na grunt regionalny. Istnieje potrzeba znalezienia niszowych, inteligentnych pomysłów na industrializację.

powstawanie miejsc pracy jest reindustrializacja gospodarki europejskiej, co warto przenieść na grunt regionalny. Istnieje potrzeba znalezienia niszowych, inteligentnych pomysłów na industrializację. Pomorską gospodarkę charakteryzuje niska marżowość wynikająca m.in. z braku konkurencyjnych marek (silne marki dopiero powstają). Droga do bardziej produktywnych miejsc pracy wiedzie również przez ekspansję zagraniczną. W tym zakresie istotna może być rola administracji publicznej.

Pomorskie odporne na kryzys

Kryzys zmienił sposób myślenia powodując

Istotna stała się zdolność do reagowania oraz stworzenie mechanizmu, który zapewni odporność.

odejście od gospodarki opartej na wiedzy do gospodarki opartej na mądrości i przewidywaniu. Województwo pomorskie jest dość odporne na kryzys (podobny poziom odporności zanotowało województwo mazowieckie i śląskie). Istotna stała się

zdolność do reagowania oraz stworzenie mechanizmu, który zapewni odporność.

W dobie kryzysu powstaje chęć ucieczki do bezpiecznych przystani. Ważnym jest stworzenie takiej przystani w regionie, budowa zaufania do regionu (m.in. w sferze instytucji). Przyszłość charakteryzuje rosnąca niepewność i nieprzewidywalność. W tej nieprzewidywalności trzeba wyznaczyć kierunek działania, budować odporność regionu na zjawiska kryzysowe, wstrząsy i presję zewnętrzną.

Projekt „Pomorskie”

Warto dyskutować o województwie i metropolii trójmiejskiej w kontekście wielkiego interdyscyplinarnego projektu (np. pod nazwą *Projekt Pomorskie*), bazującego na kreatywności mieszkańców. Region i metropolia powinny być potraktowane jako wielkie przedsięwzięcie rozwojowe złożone z wielu komponentów, przyciągające ludzi kreatywnych dzięki sile witalnej, kulturze. Wymaga to zmiany podejścia i inwestowania nie tylko w twardą infrastrukturę, ale też cechy miękkie. Pomysł na rozwój metropolii można zaczerpnąć np. z Barcelony (*Trójmiasto Barcelona tej części Europy*). Potrzebna jest zmiana nastawienia z infrastruktury na kulturę, sztukę, design. Źródłem kreatywności mogą być np. Teatr Szekspirowski, Lechia Gdańsk, Europejskie Centrum Solidarności, Jarmark Dominikański, czy inne wydarzenia, podczas których można promować region jako miejsce przyjazne do życia, pracy, wypoczynku. Inwestorzy powinni być przy tym w większym stopniu mecenasami wydarzeń kulturalnych. Nie można przerzucać całej odpowiedzialności w tym zakresie na sferę publiczną.

Region i metropolia powinny być potraktowane jako wielkie przedsięwzięcie rozwojowe złożone z wielu komponentów, przyciągające ludzi kreatywnych dzięki sile witalnej, kulturze. Wymaga to zmiany podejścia i inwestowania nie tylko w twardą infrastrukturę, ale też cechy miękkie.

Kapitał społeczny Pomorskiego

Stawiając za cel budowę społeczeństwa kreatywnego i uczestniczącego, należy zastanowić się, jak redukować w regionie biurokratyczne, proceduralne i finansowe blokady społecznej aktywności. Społeczeństwo aktywne wymaga zgody na ryzyko nieprzewidywalności i niepowodzenia (twórcza nieprzewidywalność, społeczna niejednoznaczność). Istotna jest budowa sieci wymiany wiedzy i doświadczeń, publicznej agory dopuszczającej debatę i konflikt. Dla rozwoju województwa istotny jest rozwój czynników miękkich na bazie posiadanego potencjału i infrastruktury (np. ECS jako centrum życia społecznego), rozwój ponadlokalnych funkcji metropolii (np. Trójmiasto jako miejsce dialogu o pokoju). Ponadto, powinna być eksponowana tożsamość regionalna. Biorąc za wzór Barcelonę, należy postawić na budowę bazy społecznej. Szansą na budowanie tej bazy są m.in. młodzi ludzie, póki co jednak nie docenia się ich potencjału. Region w 2030 będą budowali

Społeczeństwo aktywne wymaga zgody na ryzyko nieprzewidywalności i niepowodzenia (twórcza nieprzewidywalność, społeczna niejednoznaczność).

inni ludzie, o innych poglądach i aspiracjach niż teraz. Konieczne jest więc stworzenie im możliwości rozwoju.

Duma z dużego potencjału kontra lokalne „folwarki”, „grajdołki”

Przewagi konkurencyjne województwa i metropolii opierają się na szeregu czynników: wielkości, atrakcyjności położenia, dostępności komunikacyjnej, atrakcyjności osiedlania. Dobrze rozwinięta sieć transportowa i infrastruktura komunikacyjna regionu niwelują polaryzację rozwoju, natomiast poprawiająca się dostępność zewnętrzna i dogodne położenie wpływają na percepcję potencjału województwa z zewnątrz. Zaletą jest również rozwinięty i hierarchiczny system osadniczy (od metropolii do ośrodków oferujących paletę usług decydujących o ich atrakcyjności rezydencjalnej) oraz możliwość zdywersyfikowanego wykorzystania terenu dla różnych funkcji (rolniczych, turystycznych, rekreacyjnych). Czynniki te podnoszą jakość życia, a tym samym przyczyniają się do ograniczenia ryzyka emigracji i depopulacji w regionie. Powstaje zatem pytanie dlaczego – pomimo posiadanego – potencjału jesteśmy tu gdzie jesteśmy? Jedną z przyczyn takiego stanu jest problem obecności lokalnych „grajdołków”, „folwarków”, które w swoim środowisku tworzą nauka (uczelnie), biznes, administracja (samorządy). Brakuje między nimi synergii, każdy ma swoje pole działania, podczas gdy istotą efektywnego rozwoju jest porozumienie i współpraca.

Dlaczego - pomimo posiadanego potencjału - jesteśmy tu gdzie jesteśmy?

Pomorskie habitusy

W kontekście warunków rozwoju gospodarczego warto zastanowić się nad pomorskimi *habitusami* w sferze władzy, instytucji, nauki, przedsiębiorstw.

W biznesie *habitusy* poprawiają się samoczynnie pod wpływem konkurencji, ale też stymulacji ze strony publicznej. Szukając przewag konkurencyjnych Pomorskiego, należy znaleźć *habitusy* inne niż mają pozostałe regiony, wykorzystując przy tym zasoby kreatywności. Należy zastanowić się, czy dotychczasowa polityka władz publicznych prowadzi do powstania dodatkowych przewag regionu.

Szukając przewag konkurencyjnych Pomorskiego należy znaleźć habitusy inne niż mają pozostałe regiony, wykorzystując przy tym zasoby kreatywności.

Rola Pomorskiego Forum Terytorialnego

Pomorskie Forum Terytorialne zostało przewidziane w *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego*. Jest ono organem opiniodawczo-konsultacyjnym Zarządu Województwa Pomorskiego. Może stać się załącznikiem regionalnego *think-tanku*, angażując we współpracę sektor publiczny, prywatny, pozarządowy oraz sferę naukowo-badawczą.

Kolejne (bardziej sprofilowane) spotkania *Forum*, będą okazją do pogłębionej interpretacji i oceny kluczowych zmian zachodzących w województwie i jego otoczeniu, a także do wskazywania działań, które należy podejmować w regionie, aby w jak najwyższym stopniu zdyskontować przewidywane w skali globalnej i europejskiej zmiany społeczne, gospodarcze i technologiczne.



Lista członków Pomorskiego Forum Terytorialnego

Paweł Adamowicz	Prezydent Miasta Gdańska
Jacek Bigda	Profesor w Zakładzie Biologii Komórki, Międzyuczelniany Wydział Biotechnologii UG i GUMed
Piotr Dominiak	Profesor na Katedrze Nauk Ekonomicznych, Wydział Zarządzania i Ekonomii, Politechnika Gdańska
Arseniusz Finster	Burmistrz Miasta Chojnice
Maciej Grabski	Prezes Zarządu Olivia Business Centre Sp. z o.o.
Sławomir Halbryt	Prezes Zarządu SESCOM S.A.
Jacek Karnowski	Prezydent Miasta Sopotu
Maciej Kobyliński	Prezydent Miasta Słupska
Krzysztof Koczurowski	Prezes Zarządu PBS Spółka z o.o.
Jan Kozłowski	Marszałek Województwa Pomorskiego w latach 2002-2010, Poseł do Parlamentu Europejskiego w latach 2010-2014
Piotr Lorens	Profesor na Katedrze Urbanistyki i Planowania Regionalnego, Wydział Architektury, Politechnika Gdańska
Adam Niemkiewicz	Prezes Zarządu Stowarzyszenia Morena
Cezary Obracht-Prondzyński	Profesor w Zakładzie Antropologii Społecznej, Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet Gdański
Paweł Olechnowicz	Prezes Zarządu Grupy LOTOS S.A.
Mirosław Pobłocki	Prezydent Miasta Tczewa
Danuta Rek	Przewodnicząca Komisji Strategii Rozwoju i Polityki Przestrzennej, Sejmik Województwa Pomorskiego
Iwona Sagan	Profesor na Katedrze Geografii Ekonomicznej, Wydział Oceanografii i Geografii, Uniwersytet Gdański
Ryszard Stachurski	Wojewoda Pomorski
Henryk Stasiński	Prezes Stowarzyszenia "Wolna Przedsiębiorczość"
Mieczysław Struk	Marszałek Województwa Pomorskiego
Wojciech Szczurek	Prezydent Miasta Gdyni
Jan Szomburg	Prezes Zarządu Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową
Jan Zarębski	Prezes Zarządu Gdańskiego Klubu Biznesu
Jacek Zaucha	Profesor na Katedrze Makroekonomii, Wydział Ekonomiczny, Uniwersytet Gdański